

13. Orta Doğu Teknik Üniversitesi

13.1. Mevzuat, Müfredat, Politika, Paydaş Analizleri

Orta Doğu Teknik Üniversitesi web sitesinde bulunan Koordinatörlükler, Müdürlükler, Ofisler, Yönetmelikler, Yönergeler, Usul ve Esaslar, Kılavuzlar, Stratejik Planlar, Faaliyet Raporları, Akademik Veri Yönetim Sistemi (AVESİS), müfredatlar, üniversitenin misyonu, vizyonu ve temel değerleri detaylı bir şekilde incelenerek üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemek üzere verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
	0	1	2	
1. Üniversitelerde Akademik Faaliyetlerde LGBTİ+ Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				8/10
1.1. Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda zorunlu derslerin sayısı	2			Adında anahtar sözcük bulunan seçmeli ve zorunlu toplam 32 ders
1.2. Eğitimin her aşamasında (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) LGBTİ+ hakları bağlamında ve toplumsal cinsiyet konusunda seçmeli derslerin sayısı	2			Adında anahtar sözcük bulunan seçmeli ve zorunlu toplam 32 ders
1.3. Üniversitelerde LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine akademik etkinlik	2			100'ün üzerinde akademik yayın
1.4. Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları bölümlerinin sayısı	2			Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Bölümü
1.5. Üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet ve kadın araştırma merkezlerinin sayısı	0			
2. LGBTİ+'lar İçin Kampüs İklimi				9/10
2.1. Üniversitelerde LGBTİ+ dayanışma/araştırma kulüplerinin sayısı	2			ODTÜ LGBTİQAA+ Dayanışması
2.2. Üniversitelerde LGBTİ+ Topluluğun statüsü (resmi/resmi olmayan/resmileşme sürecinde)	1			Resmi topluluk başvurusu yapılmıştır.
2.3. Üniversitelerde LGBTİ+'lar özelinde etkinlik sayısı	2			57 etkinlik
2.4. Kampüslerdeki Onur Haftası/Ayı etkinliklerinin sayısı	2			18 etkinlik
2.5. Kampüslerdeki 8 Mart etkinliklerinin sayısı	2			28 etkinlik
3. Üniversitelerde LGBTİ+fobik ve cinsiyetçi kalıplar				4/8
3.1. LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet farkındalığını artıran kampanya ve bilgilendirici materyal sayısı	2			1 etkinlik (BM Kadına Yönelik Şiddeti Sonlandırmak için Birleşin Kampanyası 2016), Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı

3.2.	Üniversite çalışanları ve yönetici kadro başta olmak üzere üniversite mensuplarına yönelik düzenlenen LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim ve seminer sayısı	0	
3.3	Üniversite web sitelerinde bulunan açıklamalarda LGBTİ+ hakları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun demeç sayısı	0	
3.4	Üniversitelerin paylaştığı LGBTİ+ hakları bağlamında incelenebilecek toplumsal cinsiyet eşitliğine dair rapor sayısı	2	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı (2021)
PUAN:		21/28	

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Yüksek Lisans Programı, ODTÜ LGBTİQAA+ Dayanışması isminde bir topluluk bulunmaktadır.

Üniversite müfredatında başlığında anahtar sözcük bulunan seçmeli ve zorunlu toplam 32 ders yer almaktadır. Bu derslerin 17'si toplumsal cinsiyet, 1'i queer, 9'u kadın anahtar sözcüklerini başlığında taşımaktadır. Müfredat incelemesinde seçilen 32 dersin tümü LGBTİ+ kapsayıcı olmakla birlikte derslerin 13 tanesi Sosyoloji, 6'sı Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları bünyesinde dir.

Üniversitedeki LGBTİ+ odaklı ve kapsayıcı etkinliklerin büyük çoğunluğu ODTÜ LGBTİQAA+ Dayanışması, ODTÜ 8 Mart İnisyatifi, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı tarafından düzenlenmiştir.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda mevcut durumu analiz etmek ve bu alanda iyileştirmeler yapmak amacıyla 2021 yılında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı'nı oluşturmuştur.

GÖSTERGE	PUANLAR			Bulgular
	0	1	2	
1. Üniversite Mevzuat, Yönerge ve Politika Belgelerinde LGBTİ+ Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği				8/12
1.1. CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan yönetmelik ve yönerge sayısı	2			“Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İlke ve Stratejiler Belgesi”, “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Birimi Yönergesi”
1.2. Mevzuat, Yönerge ve Politika metinlerinde “toplumsal cinsiyet” ve “cinsel yönelim”, “cinsiyet kimliği” gibi kavramlara atf sayısı	2			5 doküman
1.3. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 5 No'lu amaca atıfta bulunan yönetmelik, yönerge ve politika sayısı	0			

1.4.	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici yönetmelik sayısı	2	5 doküman
1.5.	Üniversitelerin toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime yönelik ayrımcılık karşıtı politika sayısı	2	5 doküman
1.6.	Diploma Mezuniyet Belgelerinde İsim Değişikliği yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	0	
2.	Üniversitelerin TCE'ye dikkat çekmek için STK'larla yaptıkları iş birlikleri, etkinlikler		2/4
2.1.	STK'lar ile birlikte yürütülen kampanya, ortak çalışma, etkinlik, iş birliği sayısı ve buradaki TCE bağlamında çeşitlilik (kurum çeşitliliği, ortaklık çeşitlilikleri) sayısı	1	BM Kadına Yönelik Şiddeti Sonlandırmak için Birleşin Kampanyası bünyesinde yürütülen 16 günlük aktivizm programı
2.2.	STK'larla birlikte oluşturulan ve hayata geçirilen modellerin sayısı	1	Kaos GL Ayrımcılık Karşıtı Dersler
3.	Üniversitelerde Şiddet ve Taciz ile Mücadelenin Kurumsallaşması: CTS Birimleri		9/10
3.1.	Üniversitelerdeki aktif CTS birimi sayısı	2	Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Birimi
3.2.	Üniversitelerdeki CTS birimlerine başvuru yollarının açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmesi	2	Birim yönergesi ve birim web sitesi
3.3.	CTS birimlerine dair bilgi alınabilecek üniversite-web sitesinin varlığı	2	https://citob.metu.edu.tr
3.4.	CTS birimlerinde adalete erişime yardımcı olma, yönlendirme, psikolojik destek verme gibi durumlara dair bir içeriklerin varlığı	2	"Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Birimi Yönergesi" ve web sayfası
3.5.	Taciz ve mobbing gibi konular hakkında verilen eğitim ve/veya seminer sayısı	1	2 etkinlik / BM Kadına Yönelik Şiddeti Sonlandırmak için Birleşin Kampanya Etkinlikleri (2016), Dijital Şiddetle Mücadele: CİTÖB Deneyimi Üzerinden Düşünmek (2021)
PUAN:			19/26

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeten "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İlke ve Stratejiler Belgesi"⁴³, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi

43 ODTÜ Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İlke ve Stratejiler Belgesi 24.05.2016 tarihli 2016/4-5 sayılı Senato kararı.

Önleme Birimi Yönergesi”⁴⁴, “EGERA Toplumsal Cinsiyet Duyarlı Yönetişim”⁴⁵, “EGERA Toplumsal Cinsiyet Duyarlı İletişim”⁴⁶ isimli belgeler bulunmaktadır. Üniversitenin temel değerleri⁴⁷ arasında ilgili tematik alana ilişkin olarak hak ve özgürlüklerin dikkate alınması, farklılıkların zenginlik olarak görülmesine, her türlü ayrımcılığa karşı çıkan eşitlikçi yaklaşıma vurgu yapan “*İnsana Saygı*” ve özgürlükçü bir yaklaşımla mücadeleci bir tutuma vurgu yapan “*Dayanışmacı Bireysellik*” öne çıkmaktadır.

Üniversitenin birimleri arasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Birimi bulunmaktadır. Birime ait içeriği geniş bir web sayfasında birim yönergesi, toplumsal cinsiyet eşitliği tutum politika belgeleri, birime nasıl başvurulacağı ve sürece dair kapsamlı içerikler paylaşılmıştır.

ODTÜ Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı tarafından Birleşmiş Milletler’in Kadına Yönelik Şiddeti Sonlandırmak için Birleşin Kampanyası kapsamında 16 günlük aktivizm programı yürütülmüştür. Bu programda kadına yönelik şiddet, çocuk istismarı ve toplumsal cinsiyet normları bağlamında öğrencilerle birlikte türlü etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

13.2. LGBTİ+ Hakları Ölçeği

Araştırmaya Orta Doğu Teknik Üniversitesi mensubu olan 54 öğrenci, 5 akademik personel, 1 2016 öncesi mezun ve 11 2016 sonrası mezun olmak üzere toplam 71 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 71 kişiye LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinde yer alan 19 soru yöneltilmiş ve 1-5 yanıt aralığında likert tipi sorulara katılımcıların verdikleri yanıtların analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda gösterilmektedir. Aşağıda yer verilen bulgulara, katılımcıların verdiği yanıtların ortalamalarının 100’lük değerlere dönüştürülmesi yoluyla ulaşılmıştır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeği Skorları

44 ODTÜ Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Birimi Yönergesi 24.05.2016 tarihli 2016/4-6 sayılı Senato kararı.

45 EGERA Toplumsal Cinsiyet Duyarlı Yönetişim 29.12.2016, Ankara.

46 EGERA Toplumsal Cinsiyet Duyarlı İletişim 23.12.2015, Ankara.

47 <https://www.metu.edu.tr/tr/etik-ilkeler-temel-degerler> (Son Erişim Tarihi: 16.12.2021).

1	Üniversitede LGBTİ+ hakları özgürce savunulur.	59,86	Örgütlenme ve Savunuculuk	49,60		
2	Üniversitede LGBTİ+ haklarına ilişkin faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	38,73				
3	Üniversitede LGBTİ+ temalı faaliyetler özgürce gerçekleştirilir.	40,49				
4	Üniversitede LGBTİ+ öğrenciler, LGBTİ+ haklarını savunmak için bir araya gelebilir.	66,90				
5	Üniversitede LGBTİ+'lar, öğrenci toplulukları bünyesine örgütlenebilir.	55,64				
6	Üniversitede Onur Yürüyüşü özgürce düzenlenebilir.	25,71				
7	Öğrenci toplulukları içerisinde LGBTİ+'lar kendilerini özgürce ifade edebilirler.	59,86				
8	Derslikler LGBTİ+'lar için güvenlidir.	57,75	Güvenli Alan	52,11		
9	Ortak kullanım alanları (örn. kafeterya, kantin, kütüphane, çalışma salonları, laboratuvarlar, yemekhaneler, spor tesisleri ve benzeri sosyalleşme alanları gibi) LGBTİ+'lar için güvenlidir.	58,45				
10	İdari binalar LGBTİ+'lar için güvenlidir.	40,14				
11	Üniversite yönetimi LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	16,90	Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu	19,37		
12	İdari personel LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	20,07				
13	Üniversite güvenlik görevlileri LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	10,21				
14	Üniversite yönetimi öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	26,06				
15	İdari personel öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	26,76				
16	Üniversite güvenlik görevlileri öğrencilerle iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	16,20				
17	Öğrenciler LGBTİ+ hakları konusunda bilgi sahibidir.	60,56	Akran Davranışları	60,68	TOPLAM	45,44
18	Öğrenciler kendi aralarında iletişim kurarken toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	57,04				
19	Arkadaş ortamında LGBTİ+'lara dair meseleler, olumlu bir atmosferde konuşulur.	64,44				

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Orta Doğu Teknik Üniversitesi mensupları üniversitede örgütlenme imkanları ile ilgili LGBTİ+ Haklarına Erişim Ölçeğinin 7 sorudan oluşan Örgütlenme ve Savunuculuk alt boyutuna 49,60, üniversitenin LGBTİ+'lar için güvenli olması ile ilgili 3 sorudan oluşan Güvenli Alan alt boyutuna 52,11, üniversite mensuplarının LGBTİ+'lara karşı düşünce ve davranışları ile ilgili 6 sorudan oluşan Üniversite Mensuplarının Algı ve Tutumu alt boyutuna 19,37, ve son olarak akranlarının LGBTİ+ öğrencilere karşı tutumunu ölçen 3 sorudan oluşan Akran Davranışları alt boyutuna 60,68 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Orta Doğu Teknik Üniversitesi için toplam skor 45,44 olarak hesaplanmıştır.

13.3. LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği

Orta Doğu Teknik Üniversitesi LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği Skorları

1	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar sözlü şiddete maruz bırakılmazlar.	46,75	Şiddet	50,50
2	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar fiziksel şiddete maruz bırakılmazlar.	66,00		
3	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar psikolojik şiddete maruz bırakılmazlar.	35,75		
4	Üniversite içerisinde LGBTİ+'lar cinsel tacize maruz bırakılmazlar.	53,00		
5	Üniversite içerisinde ayrımcılığa uğrayan LGBTİ+'lar bunu rahatça ifade edebilir.	58,75	Akademik Faaliyetler	56,75
6	Dersler sırasında dersi veren öğretim elemanı toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	55,50		
7	Dersler sırasında öğrenciler toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	60,50		
8	Ders içerikleri toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.	50,25		
9	Derslerde LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	51,75		
10	Ders dışı akademik faaliyetlerde (seminer, çalıştay, atölye vb.) LGBTİ+'lar ayrımcılığa uğramaz.	55,75		
11	Üniversitede LGBTİ+'lar akademik personelle iletişim kurarken eşit muamele görür.	55,75		
12	Üniversitede LGBTİ+'lar öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	66,00		
13	Yurtlarda LGBTİ+'lar ayrımcılığa maruz bırakılmazlar.	30,50	Barınma	35,00
14	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt yönetimiyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	30,75		
15	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurt personeliyle iletişim kurarken eşit muamele görür.	31,25		
16	Yurtlarda LGBTİ+'lar yurttan kalan öğrencilerle iletişim kurarken eşit muamele görür.	47,00		
			TOPLAM	49,75

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi Orta Doğu Teknik Üniversitesi mensupları üniversitede LGBTİ+'ların şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan LGBTİ+'lara Yönelik Ayrımcılık Ölçeği, Ayrımcılık: Şiddet alt boyutuna 50,50, akademik faaliyetler sırasında ayrımcılığa maruz bırakılma ile ilgili 8 sorudan oluşan Ayrımcılık: Akademik faaliyetler alt boyutuna 56,75 ve öğrencilerin yurtlarda ayrımcılığa maruz bırakılmaları ile ilgili 4 sorudan oluşan Ayrımcılık: Barınma alt boyutuna 35,00 puan olarak hesaplanmış yanıtlar vermişlerdir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar sonucunda Orta Doğu Teknik Üniversitesi için toplam skor 49,75 olarak hesaplanmıştır.